

T.B.M.M.
KALKINMA VE DEMOKRASI PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 16984
Tarih: 21-02-2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün (UNESCO) verilerine göre dünyada güvence ve koruma altına alınmayan birçok dil zamanla yok olmaktadır. UNESCO, bu durumun önüne geçmek, farkındalık yaratmak ve çok dilliliği teşvik etmek amacıyla 1999 yılında aldığı bir kararla 21 Şubat'ı Dünya Anadil Günü olarak ilan etti. Ülkemizde de konuşulan dillerden olan Kürtçe, Cumhuriyet tarihinden beri anayasal güvence altına alınmamış, milyonlarca insanın konuştuğu Kürtçe dili yok sayılmıştır. Anadilde eğitim almak en temel hak iken, hem geçmiş hem de günümüz hükümetleri bu duruma kayıtsız kalarak, Kürtlerin anadilde eğitim hakkına erişimine ilişkin adım atmamıştır. Anadilde eğitimin başta Kürtçe olmak üzere, Türkiye'de konuşulan tüm dillerin uygulanması için gerekli tedbirlerin alınması ve kültürel çeşitliliği ve çok dilliliği desteklemek amacıyla Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim. 21/02/2022

GEREKÇE

Eğitim ve öğretim hakkı, herkesin doğduğu andan itibaren sahip olduğu, bireylerin hayatını şekillendirmek konusunda en etkili yolları çizmeye yarayan, geleceğimizi belirlememizde önemli bir yere sahip olan en temel haklardan biridir. Küçük yaşta hayatı keşfetmeye yarayan eğitim, öncelikle aile içerisinde başlamak ile birlikte daha sonrasında okula ve topluma taşınmaktadır. Türkiye'de anayasa ve eğitim politikalarına baktığımızda merkeziyetçi bir tutumla karşı karşıyayız. Cumhuriyet'ten beri resmi dil Türkçe dışında herhangi bir dilin gelişimi ve yaygınlaşmasının önü açılmamıştır. Uluslararası hukukun da en temel konularından olan anadilde eğitim hakkı, birçok anlaşmada mevcut iken, temel konusu eğitim olmayıp eğitim hakkına gönderme yapan birçok belge de mevcuttur. Bu belge ve antlaşmalardan en çok öne çıkanları ise "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi", "İnsan Hakları Evrensel Bildirisi", "Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme", "Çocuk Hakları Bildirisi" ve Çocuk Haklarına Dair Sözleşme" olarak belirtilebilir.

Türkiye'de 2022-2023 eğitim ve öğretim yılı başlarken anadilde eğitim temel bir sorun olarak var olmaya devam etmektedir. Anadili farklı olan milyonlarca çocuk, bilmedikleri bir dilde eğitim almaktadır. Bu durum birçok pedagojik sorunu ortaya çıkarmakla beraber, evrensel yasalar karşısında Türkiye'yi zor durumda bırakmaktadır. Türkiye'de uygulanan merkeziyetçi politikalar tekçi anlayışa dayandığı için diğer dillere önem verilmemektedir. Bu durum,

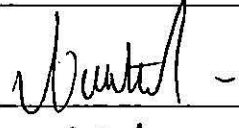
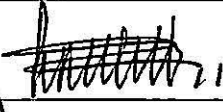
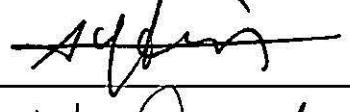
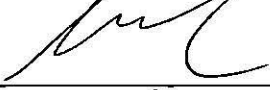
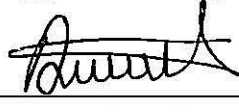
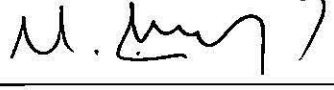
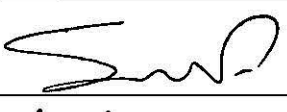
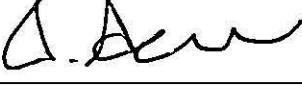
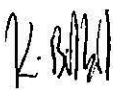
Türkiye'nin çok kültürlü ve çok dilli toplumsal yapısına uygun değildir. İspanya, Almanya, İsveç gibi Birleşmiş Milletler üyesi birçok devlet, “Tek dil, tek millet” kavramlarını terk ederek çok dilli bir eğitim sistemini hayata geçirmiştir. Türkiye ise yıllardır resmi dil Türkçe dışında kalan diğer dillerin kullanımını teşvik, geliştirme ve eğitim alanında kullanılması çabası içerisinde yer almamıştır.

Toplumların refah seviyesi erişebildikleri eğitim seviyesi ve uyguladıkları eğitim sistemi ile doğru orantılıdır. Cumhuriyet tarihinden beri sürdürülen tekçi, dayatmacı ve asimilasyon politikalarının acilen terk edilmesi gerekmekte, anadilde eğitim hakkı anayasal düzlemde güvence altına alınmalıdır. Türkiye'nin çocuk haklarını düzenleyen ilgili uluslararası sözleşmelerdeki maddelere koyduğu çekincelerin kaldırılarak onaylanması gerekmektedir. Eğitim sisteminin mevzuatı çok dilli, çok kültürlü toplum gerçeği dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir. Hükümet, dil konusuna kısıtlayıcı müdahale etmeyi bir kenara bırakmalı; bunun yanı sıra bütün vatandaşlara anadillerinde ve resmi devlet dilinde bir gelişimi garanti etmelidir. Başta Kürtçe olmak üzere, Türkiye'deki tüm dillerin kamusal alanda kullanılabilmesi için gerekli yasal ve idari düzenlemeler yapılmalıdır. Türkiye'de kullanılan anadillerine ilişkin net bir envanter oluşturulmalıdır. Okul öncesi dönemde sözlü anlatım, okuma, yazılı anlatım çalışmaları ağırlıklı olmak üzere anadili eğitimi örgün bir cetvel içerisinde başlatılmalıdır. Üniversitelerde ülkede kullanılan farklı anadillerine ve kültürlere ilişkin anabilim dalları ve enstitüler kurulmalı ya da kurulanlar dâhil bunların sayısı, niteliği ve etkinlikleri artırılmalıdır. Anadilde eğitim hakkının anayasal güvence altına alınması, toplumsal kaynaşma ve toplumdaki birlik ve bütünlük duygusunu da pekiştirecektir.

Bu nedenlerle, başta Kürtçe olmak üzere Türkiye'de kaybolma tehlikesi ile karşı karşıya kalan bütün dillerde eğitim verilmesi ve bunun için yasal dayanak oluşturulması için sorunların tespit edilerek, alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla gerekli tüm düzenlemelerin yapılması ve araştırma komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederim.21/02/2022

Dersim DAĞ

Diyarbakır Milletvekili

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
2	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
5	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	
6	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	
7	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
8	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
9	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
10	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
12	MURAT SARISAÇ	VAN	
13	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
14	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
15	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
18	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
19			
20	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	